

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки Факультет

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

Вступ до спеціальності

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва освіти)

спеціальності А 4 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, предметної спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Географія.

Розробники: Ткачук Н.М., кандидат педагогічних наук, доцент
Маковецька Л.О., кандидат географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Надія Ткачук

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 1 від 27.08. 2025 р.

Завідувач кафедри:

Тарас Погребський

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань A Освіта Спеціальність A4 Середня освіта Освітньо-професійна програма <u>Середня освіта. Географія.</u> Освітній рівень: перший (<u>бакалаврський</u>) <u>рівень вищої освіти</u>	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90 год/ 3 кредити		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
ІНДЗ: немає		Лекції – 18 год.
		Практичні (семінарські) – 28 год
		Лабораторні – 0 год.
		Самостійна робота – 38 год
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Викладач	Ткачук Надія Михайлівна, Маковецька Лариса Олексіївна
Науковий ступінь	Кандидат педагогічних наук, кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент, доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/ Ткачук Надія Михайлівна, Маковецька Лариса Олексіївна
Телефон	0953223654
e-mail	Tkachuk.Nadiia@vnu.edu.ua Maikovetska.Larisa@vnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: вівторок, середа 13.100–16.00, аудиторія С-605А

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація

Освітній компонент «Вступ до спеціальності» є нормативним у системі підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, предметної спеціальності А4.07 Середня освіта (Географія) і передбачає ознайомлення здобувачів освіти із особливостями фахової освітньої програми, сприяє адаптації до освітнього процесу у закладах вищої освіти, готує до усвідомлення здобувачами особливостей педагогічної діяльності в сучасних умовах та її суспільного значення, а також сприяє здобуттю знань, виробленню вмій і навичок для успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності.

Вивчення курсу «Вступ до спеціальності» є пропедевтичним стосовно освітніх компонентів за планом спеціальності, оскільки сприяє загальній адаптації здобувачів освіти до навчання в університеті та орієнтує на підготовку до фахового працевлаштування і вибору стратегії підготовки до цього.

2.Пререквізити:

Для засвоєння та опанування визначеним освітнім компонентом достатньо шкільних знань з географії.

Постреквізити:

Освітні компоненти, для вивчення яких необхідні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення ОК «Вступ до спеціальності»: «Педагогіка», «Психологія», «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті», «Інклюзивна освіта», «Методика навчання географії». «Підприємництво і фінансова грамотність в ЗЗСО».

Освітній компонент допоможе майбутнім педагогам розуміти

- Законодавчо-нормативне регулювання освітньої галузі в Україні; система вітчизняної вищої педагогічної освіти;
- принципи та основні форми організації освітнього процесу у ЗВО, основні положення навчального плану спеціальності, види навчальних занять, наукової роботи студентів, види педагогічної практики;
- функції вчителя та професійну компетентність вчителя закладу загальної середньої освіти;
- шляхи формування педагогічних умінь, засоби їх діагностики та корекції, умови побудови індивідуальної освітньої траєкторії та професійного розвитку;
- загальну структуру шкільного курсу географії, підприємництва і фінансової грамотності в закладі загальної середньої освіти (базовий рівень);
- інформаційні ресурси в педагогічній діяльності вчителя загальної середньої освіти.

3. Мета та завдання освітнього компоненту

Метою є: формування у здобувачів уявлень про майбутню професію, орієнтація на активне опанування освітніми компонентами психолого-педагогічного, географічного та економічного спрямування, ознайомлення з особливостями освітнього процесу фахової підготовки у закладі вищої освіти, формування стійкої мотивації до безперервного навчання та професійного розвитку.

Основними завданнями є:

- характеристика освітньої програми та відповідних компетентностей, яких набуде здобувач;
- встановлення умов ефективної організації освітньої роботи в Університеті;
- формування уявлень про наукові засади географії, підприємництва і фінансової грамотності;
- мотивація на формування й постійний розвиток фахових компетентностей майбутніх педагогів щодо реалізації завдань шкільного курсу географії, дисциплін економічного спрямування, здійснення краєзнавчої роботи в закладі загальної середньої освіти;
- усвідомлення здобувачами освіти – майбутніми фахівцями їх професійних вимог, посадових обов'язків учителя закладу загальної середньої освіти;
- сприяння здобуттю знань, виробленню вмінь і навичок для успішної

самореалізації у майбутній професійній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності).

На основі вивчення освітнього компоненту здобувач освіти має набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з географії та економічних наук, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу без будь-яких форм дискримінації на засадах інклюзивності й безбар'єрності.

ЗК 12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові(спеціальні) компетентності (ФК/ПК)

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну

діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методи й технології навчання й виховання, використовувати навчально-методичний інструментарій.

ФК4. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти з урахуванням предметної спеціальності; здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивнусамооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПК1. Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.

ПК2. Здатність доцільно і критично використовувати географічні та економічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами географічних явищ і соціально-економічних процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ПК3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України.

ПК4. Здатність розуміти та пояснювати особливості природних компонентів і об'єктів у сферах географічної оболонки, взаємозв'язки в ландшафтах.

ПК 7. Здатність чітко й логічно відтворювати основні теорії та закони, оцінювати нові відомості й інтерпретації в контексті формування в учнів

цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

ПК 8. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітнього компонент «Вступ до спеціальності» є:

РН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; *критично оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. *Називає і пояснює* принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН12. *Аналізує* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснює* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та

громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

РН 14. *Дотримується* академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

ПРН 1. *Знає та розуміє* основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географії, економіки предмет їх дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географічної та економічної науки.

ПРН 2. *Пояснює* просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.

ПРН 3. *Описує* основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їхніх компонентів, класифікує зв'язки й залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.

ПРН 5. *Формує* в учнів уміння користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби; користуватися картографічними матеріалами; застосовувати ГІС-технології.

ПРН 6. *Застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, економіки, теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні, економічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії, економіки.

ПРН 7. *Уміє* характеризувати природні регіони, ландшафти й біогеоценози, пояснювати їхні особливості та взаємозв'язки, сформовані географічним положенням й іншими географічними чинниками (зокрема під час навчальних польових практик).

ПРН 9. *Характеризує і оцінює* природні умови і ресурси, населення та господарство України, її роль і місце в сучасних суспільно-географічних процесах у світі; *знає і розуміє* географічні особливості свого адміністративного регіону.

ПРН 10. *Демонструє* академічні знання та здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії, підприємництва і фінансової грамотності відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ПРН 11. *Добирає* міжпредметні зв'язки шкільних курсів географії, економічного шкільного курсу «Підприємництво і фінансова грамотність», пропедевтичних інтегрованих курсів природничої освітньої галузі з метою формування в учнів природничо-наукової компетентності відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти

ПРН 12. *Дотримується сам* під час польових навчальних практик *та формує* відповідальне ставлення учнів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час екскурсій, походів і експедицій з учнівською молоддю.

Soft Skills (м'які навички), які розвиваються майбутніми учителями географії ще на етапі вступу до спеціальності. Вони не менш важливі, ніж академічні знання, і суттєво впливають на успішність у професії.

Когнітивні навички

- Критичне мислення – здатність аналізувати інформацію, ставити запитання, робити висновки.
- Креативність – уміння знаходити нестандартні підходи до викладання, створювати цікаві завдання.
- Уміння вирішувати проблеми – важливо для роботи з учнями, які мають різні потреби та рівень знань.

Комунікативні навички

- Ефективне спілкування – чітке пояснення матеріалу, активне слухання, вміння вести діалог.
- Публічні виступи – впевнене донесення інформації перед класом або на педагогічних заходах.
- Емпатія – розуміння емоцій учнів, підтримка позитивного клімату в класі.

Соціальні навички

- Командна робота – співпраця з колегами, участь у шкільних проєктах.
- Конфліктологія – здатність вирішувати суперечки між учнями або з батьками.
- Міжкультурна компетентність – особливо актуальна для географії, де важливо розуміти різні культури.

Організаційні навички

- Тайм-менеджмент – планування уроків, контроль за часом, дотримання дедлайнів.
- Гнучкість – адаптація до змін у навчальній програмі, технологіях чи умовах навчання.
- Самоменеджмент – здатність до саморефлексії, саморозвитку, управління емоціями.

Цифрова грамотність

- Робота з картографічними сервісами (Google Earth, ArcGIS)
- Використання освітніх платформ (Zoom, Moodle, Microsoft)
- Створення інтерактивного контенту (презентації, вікторини, віртуальні тури)

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Консультації	Самостійна робота	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1.						
Загальні засади підготовки педагогів у закладах вищої освіти						
Тема 1. Особливості формування системи освіти в Україні	10	2	2	2	4	ДС, ІРС/5
Тема 2. Зміст та організація освітнього процесу в закладі вищої освіти	8	2	2		4	ДС, ІРС/5
Тема 3. Заклад загальної середньої освіти як основне місце професійної діяльності педагога	6	2	2		2	ДС, ІРС/5
Тема 4. Основи педагогічної діяльності та особистість педагога	6	2	2		2	ДС, ІРС/5
Тема 5. Компетентнісні та ціннісні виміри професії в контексті Нової української школи	6	2	2		2	ДС, ІРС/5
Тема 6. Професійна самоосвіта та саморозвиток майбутнього вчителя	4		2		2	ДБ, ІРС/5
Тема 7. Академічна доброчесність у науковій та навчальній роботі здобувачів закладів Вищої освіти	10	2	2	2	4	ДБ, ІРС/5
Разом за модулем 1	50	12	14	4	20	35
Змістовий модуль 2.						
Основи географічної науки, підприємництва та фінансової грамотності в системі професійної підготовки вчителя закладу загальної середньої освіти						
Тема 8. Предметна складова освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя географії	6	2	2		2	ДС, ІРС/5
Тема 9. Наукові основи географії.	8	2	2		4	ДС, ІРС/5
Тема 10. Засоби поглибленої географічної, економічної освіти та самоосвіти за спеціальністю	4		2		2	ДС, ІРС/5
Тема 11. Географія в школі та особливості викладання шкільного курсу підприємництва та фінансова грамотність.	6		2		4	ДС, ІРС/5
Тема 12. Особливості освітніх технологій при викладанні шкільних курсів географії та курсів економічного спрямування	8	2	2	2	2	ДС, ІРС/5
Тема 13. Наукові та прикладні проблеми географічної та економічної освіти	8		4		4	ДС, ІРС/5
Разом за модулем 2	40	6	14	2	18	30
Види підсумкових робіт						Бал

Контрольна робота 1						10
Контрольна робота 2						10
Реферат – презентація						15
Всього годин / Балів	90	18	28	6	38	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, зокрема – вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій; підготовку до семінарів, яка передбачає, зокрема, конспектування наукової і навчальної літератури, підготовку доповідей та рефератів, круглих столів, презентацій.

Ефективність самостійної роботи викладач прослідковує на практичних (семінарських) заняттях, під час тематичного опитування, перевірки конспектів, рефератів тощо та відображає у додатковому оцінюванні(до +5 балів) до загальної оцінки за тему і змістовий модуль.

Питання самостійної роботи оголошуються викладачем під час проведення практичних занять та зазначені у тематичному плані практичних робіт.

Загалом, основне коло самостійної роботи студента стосується наступних питань і завдань.

Структура самостійної роботи

№ з/п	Назва теми, зміст роботи	Кількість годин
1	2	3
1	Тема 1. Нормативно-законодавчі засади функціонування вітчизняної системи освіти – Опрацювати основні документи, які регламентують функціонування системи освіти в Україні – Підготувати усну доповідь-презентацію «Волинський національний університет імені Лесі Українки; історія розвитку й становлення»	4
2	Тема 2. Зміст та організація освітнього процесу в закладі Вищої освіти – Опрацювати основні документи, які регламентують освітню діяльність Волинського національного університету імені Лесі Українки – Підготувати повідомлення на тему «Історія географічного факультету ВНУ імені Лесі Українки» – Дізнатися про роботу студентського парламенту та профкому університету, познайомтеся з лідерами. Які функції вони виконують? – Підготуйте повідомлення на тему: «Вища освіта за кордоном» (на прикладі однієї з країн ближнього або дальнього зарубіжжя).	4
3	Тема 3. Заклад загальної середньої освіти як основне місце професійної діяльності педагога – Ознайомтеся із обов’язками та правами вчителя за Законом України «Про	2

	освіту» (аналіз та висновки у вигляді доповіді)	
4	Тема 4. Основи педагогічної діяльності та особистість педагога – Створіть тематичну презентацію висловів про вчителя. – Прочитайте твір В. О. Сухомлинського (за вибором). Визначіть моменти, цитати важливі для сучасного педагога. – Ознайомтесь з історією братських шкіл. Складіть порівняльну характеристику «Сучасний вчитель і дидакал братської школи»	2
5	Тема 5. Компетентнісні та ціннісні виміри професії в контексті Нової української школи – Нормативно-правова база Нової Української школи) аналіз та висновки у вигляді доповіді)	5
6	Тема 6. Професійна самоосвіта та саморозвиток майбутнього вчителя – Випишіть з творів В. Сухомлинського «Сто порад учителеві», «Серце віддаю дітям» 4-5 порад/прикладів щодо ефективної організації педагогічного спілкування. – Напишіть есе на тему «Яким/якою я уявляю себе через 5 років» або «Лист із майбутнього»	2
7.	Тема 7. Академічна доброчесність у науковій та навчальній роботі здобувачів ЗВО – Основи медійної грамотності та Використання освітніх платформ (Zoom, Moodle, Microsoft) – Створення інтерактивного контенту в навчальному процесі – Написати есе на тему «Академічна доброчесність у вищій освіті»/«Як я розумію академічну доброчесність»	4
8	Тема 8. Предметна складова освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя географії та вчителя з підприємництва та інансової грамотності – Ознайомтеся із обов'язками та правами вчителя за Законом України «Про освіту». Зробити аналіз та висновки у вигляді доповіді – Напишіть педагогічне есе (міні-твір) на одну із запропонованих тем: «Мій ідеал учителя географії, економіки», «Лист із майбутнього»	2
9	Тема 9. Наукові основи географії та економіки – Ознайомтесь на сайті МОН України із модельними програмами шкільного курсу «Підприємництво та фінансова грамотність» (підготувати доповідь, реферат, презентацію).	2
10	Тема 10. Засоби поглибленої географічної, економічної освіти та самоосвіти за спеціальністю – Ознайомтесь із освітніми ресурсами «Всеосвіта», «На урок». Напишіть есе щодо Вашого бачення можливостей їх використання у побудові індивідуальної освітньої траєкторії та самоосвіти	2
11	Тема 11. Географія в школі та особливості викладання шкільних курсів економіки – Опрацювати нормативні документи й сформулювати презентацію «Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти Географія (6-9 клас)»	2
12	Тема 12. Особливості освітніх технологій при викладанні шкільних курсів географії та економіки – Розробити сценарій позаурочного заняття «Природа й господарство моєї	2

	Малої батьківщини» (за вибором здобувача освіти)	
13	Тема 13.Наукові та прикладні проблеми географії та економіки – командна робота: сучасні виклики географічної науки, вичасні виклики економічної науки	4
	Разом (годин):	38

Види самостійної роботи з освітнього компонента:

- самостійне вивчення й поглиблене опрацювання певних тем дисципліни та окремих питань;
- опрацювання матеріалу лекцій і підготовка до семінарських занять за конспектами, навчально-методичними посібниками, спеціальною літературою, інформації офіційних Інтернет сторінок;
- виконання індивідуального завдання (написання реферату);
- виконання творчих завдань (складання узагальнюючих схем, підготовка повідомлень з проблеми);
- підготовка до модульного тестування;
- підготовка до складання заліку.

Загальні вимоги до написання реферату (реферату-презентації)

Індивідуальне реферативне завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер. Реферат повинен бути написаний з додержанням усіх технічних вимог до письмових робіт. Текст має бути надрукований на принтері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. Реферат починається з титульного аркуша, за ним розміщуються послідовно зміст індивідуальної роботи, основний текст (схеми, таблиці, графіки, карти, завдання з підзаголовками відповідно до змісту роботи), список використаних джерел (не менше 15), посилання на джерело інформації – обов'язкове.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Вища педагогічна освіта в Україні.
2. Професійне зростання педагога.
3. Сутність і функції педагогічної діяльності.
4. Болонський процес, суть та особливості.
5. Самостійна робота здобувачів освіти у Закладі Вищої освіти. Види самостійної роботи.
6. Права і обов'язки здобувачів освіти у Закладі Вищої освіти
7. Особливості роботи з довідковою літературою та інтернет ресурсами
8. Особливості формування презентацій та презентаційного матеріалу
9. Студентське самоврядування: суть, структура та особливості
10. Історичні етапи розвитку освіти в Україні:
- 10.1. Доба Великокняжої України-Руси;

- 10.2. Доба козаччини;
- 10.3. Освіти України в роки національно-демократичної революції(1917-1920pp.);
- 10.4. Освіти України в радянський період;
- 10.5. Освіти в Україні після здобуття незалежості в 1991 році
11. Характеристика закладу вищої освіти (На прикладі одного із ЗВО).
12. Академічна доброчесність
13. Професійне самовиховання у системі підготовки майбутнього педагога.
14. Наукова робота студентів у системі професійної підготовки.
15. Професійна компетентність майбутнього педагога
19. Самовиховання в системі підготовки майбутнього педагога.
20. Видатні освітяни вашого краю.
21. В. О. Сухомлинський – видатний педагог вітчизняної освіти.
22. Географічна освіта на Волині
23. Історія розвитку географічного факультету
24. Історичні етапи становлення Волинського національного університету імені Лесі Українки
25. Історія братських шкіл Волині.
26. Братські школи м. Луцька: етапи становлення, засновники та особливості діяльності.
27. Видатні вчителі-географи свого краю (за вибором здобувача освіти).

Організація навчання

У навчальному процесі основними формами навчання є; лекції (з використанням мультимедіа проектора та інших засобів навчання), практичні заняття, самостійна та індивідуальна наукова роботи.

Серед методик та форм навчання даного курсу слід визначити такі *методики викладання*: методика проблемного навчання та евристичне навчання; *форми навчання*: аналітичні і проблемні лекції та дискусії, головна мета яких полягає розвитку у студентів логічного та самостійного осмислення додаткового матеріалу; *методи навчання*: кейс-метод, презентації, міні-проекти, обговорення проблем в малих групах, аргументування точки зору, симулювання вирішення ситуацій практичної діяльності.

Практичні заняття плануються для кожної теми і включають такі напрями роботи: підготовку до практичних занять за вказаним планом; виконання контрольних завдань; виконання завдань дослідницького характеру; критичний огляд наукових публікацій за обраною проблематикою; тренінги; рольові та ділові ігри; презентація результатів дослідження на задану тематику, у т. ч. виступ на конференціях.

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані

(розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Консультації викладачем щодо виконання завдань самостійної роботи студентів проводяться згідно затвердженого графіку консультацій.

Форми контролю: поточне оцінювання, яке включає виконання та здачу практичних робіт, написання реферату, контрольна робота, підсумковий контроль у формі заліку.

IV. Політика оцінювання

Об'єктом оцінювання є програмний матеріал, засвоєння якого перевіряється під час поточного контролю, або на заліку.

Здобувачі першого рівня вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі відсутності на заняттях (через хворобу) зобов'язані надати відповідну довідку, а навчальний матеріал відпрацьовувати під час консультацій. Здобувач повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з освітнього компоненту – 100 балів. Поточна успішність включає 65 балів за семінарські заняття, 15 балів реферат (реферат-презентація), контрольні роботи – 20 балів.

Теми практичних занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення і практичних завдань – оцінюються у 5 балів кожне. Практичні навички можуть бути оцінені, якщо виконані всі завдання, оформлено роботу, написані висновки.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей здобувачів освіти, семінарських занять і доповнює загальне оцінювання (до 5 балів).

Контрольна робота (КР). Під час виконання контрольних робіт оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, які набув здобувач освіти після опанування тем 2 теоретичних модулів (загалом – 2 контрольних роботи у формі письмових відповідей на 2 відкритих питання (по одному питанню на кожну з контрольних робіт (10 балів за повну відповідь на питання)).

Академічна доброчесність

Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>

При оцінюванні діяльності на практичних заняттях застосовуються такі критерії (академічна доброчесність):

Рівень знань, умінь, навичок	Критерії
5 балів (практичне заняття)	Якщо здобувач освіти всебічно, безпомилково і в логічній послідовності вільно розкрив теоретичне питання; самостійно і правильно виконав практичне завдання та продемонстрував знання методики його розв'язання.
4 бали (практичне заняття)	Правильно, але недостатньо повна відповідь на теоретичне питання, або розкрив всі аспекти поставленого питання, але припустився несуттєвих помилок; володіє знанням методики розв'язання практичного завдання, припускається несуттєвих помилок.
3 бали (практичне заняття)	Якщо здобувач освіти дав неповну відповідь на теоретичне питання або розкрив не всі аспекти поставленого питання, припустився помилок. В цілому володіє програмним матеріалом та методикою розв'язання практичного завдання, хоча є помилки.
2 бали (практичне заняття)	Виставляється здобувачу освіти, який не розкрив вузлових елементів теоретичного завдання; не володіє методикою розв'язання практичного завдання або який відмовився відповідати на питання, поставлене викладачем.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Оцінювання кожної з письмових контрольних робіт (КР1 і КР2) здійснюється за 10-ти бальною шкалою:

9–10 балів – здобувачі першого рівня вищої освіти глибоко та всебічно аналізує основні питання, дає вичерпні відповіді на них, робить глибокі висновки;

7–8 балів – здобувачі першого рівня вищої освіти дає вичерпні відповіді на основні питання, робить висновки;

5–6 балів – здобувачі першого рівня вищої освіти дає, загалом, правильні відповіді, але допускає помилки та неточності під час викладення матеріалу;

3-4 балів – здобувачі першого рівня вищої освіти не розкриває суті завдання, не здатен зробити правильні висновки.

1-2 балів – здобувачі першого рівня вищої освіти демонструє низькі знання теоретичного матеріалу, допустивши помилки у відповіді на питання або не може відповісти на питання.

Оцінювання індивідуального реферату, реферату-презентації

Рівень виконання	К-ть балів
Виконано відмінно: повно висвітлена тема із сформульованими власними висновками. Наявна презентація.	10-15(5 балів презентація)
Недостатньо висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	5-9
Задовільне виконання – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	3-4
Тема висвітлена без чіткого розуміння суті дослідження	1-2

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності здобувача освіти на семінарських заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультаційної роботи викладача.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_Viznannya_rezultativ_VNU_im_L.U._red.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали

Здобувачі освіти, які брали участь у студентських наукових конференціях, Всеукраїнських або Міжнародних науково-практичних конференціях та опублікували тези наукової доповіді, які дотичні до змісту освітнього компонента можуть отримати додаткових 10 балів (1 тези). За участь у I (Університетському) етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 30 балів(1,2 місце – 40 балів).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за результатами поточної успішності в межах 100 балів. Якщо визначений результат становить не менше 60 балів – він може бути зарахований як підсумкова оцінка з освітнього компонента (за згодою здобувача освіти).

У іншому випадку, або за бажанням студента, щоб підвищити рейтинг складається залік. При цьому бали, набрані за результатами поточної роботи анулюються. Здобувач освіти заново здає залік на який здобувач освіти зобов'язаний представити Реферат (10 балів, теми перераховані у силабусі) та відповісти на усні питання (в білеті 3 питання, які оцінюються по 30 балів) і формує бальну оцінку (в межах 100). Таке складання заліку вважається другою прездачею.

Питання і завдання залікового контролю

1. Система освіти України.
2. Гарантії Закону України „Про освіту”.
3. Формування освітніх компетенцій здобувача вищої освіти.
4. Структура та організація освітнього процесу в закладі вищої освіти.
5. Суть діяльності студента під час різних форм освітньої діяльності
6. Поняття про професійну компетентність учителя, її структура.
7. Ціннісні орієнтири освітнього процесу в Новій українській школі
8. Мета, завдання повної загальної середньої освіти.
9. Вимоги до особистості вчителя на сучасному етапі

10. Географія як наука.
11. Зміст дефініції «економічна та соціальна географія».
12. Зміст результатів навчання в географічній освіті.
13. Наукове пізнання та місце географії в структурі наук.
14. Атрибути географії: об'єкт та предмет пізнання, методи досліджень, значення.
15. Структура шкільного курсу географії.
16. Теорія та методологія економіки як науки.
17. Шкільні курси вивчення економіки.
18. Економічний аналіз в географії.
19. Краєзнавча робота в школі.
20. Тенденції професійного розвитку та самовиховання майбутнього учителя географії, економіки закладу загальної середньої освіти.
21. Тенденції розвитку вищої педагогічної освіти України на сучасному етапі.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	Зараховано
75 – 81	Зараховано
67 – 74	Зараховано
60 – 66	Зараховано
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Денисюк О.Я., Титаренко Н.В., Ткаченко В.В., Дронь Т.О. Учитель НУШ та його роль у реалізації реформи шкільної освіти. *Загальна середня освіта. Освітня аналітика України*. № 3 (29). ДНУ «Інститут освітньої аналітики. К. 2024. С. 49–62.
2. Дурманенко О.Л., Маковецька Л.О., Сосницька Я.С. Специфіка моніторингу якості професійної педагогічної підготовки здобувачів освіти. Педагогіка формування творчої особистості у Вищій і загальноосвітній школах. № 88. *Запоріжжя. Класичний приватний університет*. 2023. С.101–107
3. Методологічні засади географії: підручник/О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова, І.О. Пилипенко, В.В. Яворська. Херсон. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 366 с.
4. Педагогічна освіта в Україні: теорія і практика: словник. / укл. М.П. Вовк, Ю.В. Грищенко, С.О. Соломаха, Н.О. Філіпчук, С.В. Ходаківська; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 328 с.
5. Ткачук Н. М., Маковецька Л.О. Вступ до спеціальності: Електронний курс освітнього компонента. веб-сайт. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1598> (Протокол № 2 від. 25 жовтня

2023р.

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про професійну освіту». редакція від 21 серпня 2025, № 4574-IX .Відомості верховної ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>
- 2.Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII Відомості Верховної Ради, 2014. №37-38 ст.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38–39, 380 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст.226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Державна стратегія регіонального розвитку на період 2021-2027 рр. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-strategiyi-regionalnogo-rozvitku-na-20212027-t50820>
6. Державний стандарт базової середньої освіти. / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
7. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. схвалено від 14 грудня 2016 р. № 988-р. / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934>.
8. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf